

F-ordet: En vidende, vild og velskrevet bog

Sanne Søndergaard. Foto:

Ulrik Jantzen

Peter Lauritsen 27.09.2021

BØGER // ANMELDELSE – Når talen falder på feminisme, begynder borgerskabets mågestel at klirre, som var der spøgelse i tallerkensket. Men i et demokrati burde det være ukontroversielt. For vi har ikke demokrati, hvis ikke vi er lige meget værd, skriver professor Peter Lauritsen i sin anmeldelse af en ny bog om feminisme. Det er bogen *F-ordet*, skrevet af forfatteren og komikeren Sanne Søndergaard. Han betegner bogens veldokumenterede indhold som en gave, men en gave, han som mand til tider helst ville være foruden – og dog slet ikke, for den åbner for vigtige refleksioner og forandring.

F-ordet

Vurdering: 5 ud af 6 stjerner

Forfatter: Sanne Søndergaard, Forlaget Grif, 324 sider. Er udkommet.

Er du feminist? Jeg får ind i mellem spørgsmålet, og jeg svarer altid: Ja! Jeg mener, at mennesker er lige meget værd, og jeg går ind for, at vi skal nedbryde de strukturer og tankemåder, der forhindrer dette ligeværd i at komme til udtryk. Patriarkatet med andre ord. Vi skal brænde patriarkatet ned. Til grunden.

For nogle lyder det voldsomt, og når talen falder på feminisme, begynder borgerskabets mågestel at klirre, som var der spøgelse i tallerkensket. Men i et

demokrati burde det være ukontroversielt. For vi har ikke demokrati, hvis ikke vi er lige meget værd.

Feminisme fungerer som trotyl i ethvert kommentarspor

Vi kan ikke være demokrater, hvis vi sætter bomme op for hinanden og hævder, at nogle mennesker er mere værd end andre, blot fordi de har en bestemt hudfarve, seksualitet, religion, oprindelse – eller et bestemt køn. Det går ikke. Demokrater er feminister, og de må lære at leve med det.

Men let er det ikke. Feminisme fungerer som trotyl i ethvert kommentarspor, og selv kloge politikere og magtfulde mediechefer, ser ud som folk i alt for små jakkesæt, når de holder feminismen ud i strakt arm. Som om ligheden lugter.

Alt det ved forfatteren og komikeren **Sanne Søndergaard** selvfølgelig godt, og derfor kalder hun sin nye bog for **F-ordet**. Fuck, tænker man. Eller fisse. Og begge dele er sådan set ok, men nu står f'et altså for feminisme. Det er den, hun vil forklare – dens mission, vision og strategi (hvis den altså havde været et firma).

Sig ordet, F-ordet. Selv om ordet feminisme kan få følelser i kog.

Fra misogyni til flinkeskole

Og lad mig bare sige det, som det er: Bogen er fremragende. Velskrevet, vidende, ind i mellem vild, og hele tiden relevant. Og så er den fyldt med ord. F-ord. Feministiske ord: patriarkat, sexismen, mikroaggressioner, koordineringsarbejde, flinkeskole, misogyni, giftig maskulinitet og mange flere. Søndergaard forklarer dem alle med henvisning og dokumentation og overskud.

Når man, som jeg, er begynder udi feminismens ædle kunst, er det en gave, selvom man indimellem har svært ved at holde styr på alle betegnelserne. Og så er det man(d) tænker: Kunne jeg dog ikke bare holde fast i mit eget sprog? Det er jo det sprog, jeg kender, og de ord, jeg er trykke ved.

Men svaret får man i bogen: Nej, mand. Det kan du ikke.

Det, du har lært dig ikke at se

F-ordene peger på alt det, du har lært ikke at se. Undertrykkelsen, den villedede og ikke-villedede vold, sorteringen, sexismen og nedgørelsen. Derfor er ordene vigtige, de skal åbne verden for dig, og det nytter ikke at krybe uden om.

Så også derfor må man fortsætte læsningen, mens Søndergaard trækker en med på jobbet, ind i videnskaben og teknologien og videre ind i soveværelset.

Alle steder lyser hun på patriarkatet og viser, hvordan det vrider rummet skævt. Under sengen, i sengen, i bestyrelseslokalet, i de ting vi omgiver os med og i den forskning, der hævder at være åh så objektiv, finder hun den kønnede ulighed.

Der findes ikke det rum, hvor patriarkatet ikke er sluppet ind.

[Det er ikke rart at se sine fejltagelser i flashbacks](#)

Netop fordi uligheden gennemsyrrer tilværelsen, må opgøret være tilsvarende radikalt. Den feministiske kritik kan ikke stoppe på halvvejen eller nøjes med at kradse i overfladen. Vi skal længere ind. Helt ind hvor de kønnede privilegier har deres udspring og misogynien sine kilder.

Indimellem vil denne rejse være forbundet med ubehag. Selvfølgelig. Og her taler jeg af erfaring. Det er ikke rart at se sine fejltagelser i flashbacks, det er ikke rart at høre sig selv tale med patriarkatets stemme, og det er ikke rart at få at vide, at man som midaldrende nu skal til at tage sig selv, og for den sags skyld resten af verden, op til revision.

Men læser man Søndergaards bog med et nogenlunde åbent sind, så kommer refleksionen og dermed muligheden for forandring. Og tak for det!

”F-ordene peger på alt det, du har lært ikke at se. Undertrykkelsen, den vilde og ikke-vilde vold, sorteringen, sexismen og nedgørelsen”, skriver professor Peter Lauritsen. Foto: Helene Bagger

Mandens tvivl, mandens raseri

Men refleksionen følges af tvivl. For hvordan gør man? Hvis man ikke længere kan stå, hvor man stod, hvor går man så hen? Hvad stiller vi op med forførelsen, komplimenterne, relationerne, teknologien, videnskaben og soveværelset?

Jeg tror, mange mænd kan mærke denne tvivl. Jo, de er glade for deres privilegier, men de er lige så glade for den tryghed, som patriarkatet giver dem. Den er deres – nej, den er vores – koordinatsystem og holdepunkt. Vi ved, hvad vi skal gøre, og hvad der forventes af os. Men nu er det på tide at give slip.

For nogle vil det være let. For andre vil det være svært. De kan ikke. Vil ikke. Og så kommer den vrede, som enhver feminist har stiftet bekendtskab med. Urimelig, voldsom og irrationel.

Frygt ikke, mænd

Til alle disse mænd vil jeg sige: Frygt ikke. Feminismen vil bringe os et bedre sted hen. Et sted hvor vi kan forholde os til hinanden på nye og mere givende måder, og hvor vi med stolthed kan sige, at vi har taget endnu et demokratisk skridt.

Forudsætningen er imidlertid, at vi bryder patriarkatet ned. Ikke metaforisk eller i overført betydning. Men konkret og reelt. Vi skal af med uligheden og de kønnede privilegier. Til den opgave har vi brug for klarsyn og godt værktøj. Vi har med andre ord brug for Sanne Søndergaard og hendes bog om feminisme. Ordet der starter med f.

feminisme Misogyni Sanne Søndergaard sexismen
Peter Lauritsen

Peter Lauritsen er professor (MSO) i overvågningsstudier ved Informationsvidenskab på Aarhus Universitet. Han arbejder med overvågning i bred forstand, men har også fokus på mange af de udfordringer og muligheder,